

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 15 Şubat 2024
Sayı : 457

10/1006

Reşat KARAGÖZ
CHP Amasya Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ülkemizde çek suçundan dolayı mahkûm olanların, çeki karşılıksız çıkana bir çekten dolayı 3 yıl, birden fazla çekten dolayı ise toplam 5 yıla kadar hapis cezası verilmesi sonucu mağdur olan vatandaşlarımızın yaşadıkları sorunların tespit edilmek suretiyle, alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasanın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 104 ve 105'nci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Reşat KARAGÖZ
CHP Amasya Milletvekili

2023 yılı parasal tutarı 57 milyar lira olan 147 bin çek bankalara ibrazında karşılıksız çıkarken ve 19,2 milyar liralık 218 bin senet de vadesinde ödenmediği için bankalar tarafından protesto edildi.

“Ekonomik suça ekonomik ceza” ilkesinden hareketle 2012 yılında karşılıksız çekte hapis cezası öngören 27 yıllık uygulama kaldırılmışken, 2016 yılında karşılıksız çek düzenlemekle hapis cezası ile cezalandırılan bir eylem haline getirdiniz.

Reşat KARAGÖZ
CHP Amasya Milletvekili

Buna göre, müşterisine verdiği çek bankada karşılıksızdır kaşesi vurulan kişi, alacaklısının şikâyeti ile önce çek bedeli kadar adli para cezasına mahkûm ediliyor, daha sonra adli para cezasını ödeyemeyince de bunun günlük 100 liradan hapis cezasına çevrilmesiyle hesaplanan hürriyeti bağlayıcı cezayı çekmek için cezaevine giriyor. Çeki karşılıksız çıkana bir çekten dolayı 3 yıl, birden fazla çekten dolayı ise toplam 5 yıla kadar hapis cezası veriliyor.

26/03/2020 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 7226 sayılı Kanunla 5941 sayılı Çek Kanununa geçici bir madde eklendi ve 24/03/2020 tarihine kadar işlenen karşılıksız çek suçundan dolayı mahkum olanların cezalarının infazı **26/03/2020** tarihi itibariyle durduruldu ve karşılıksız çek hükümlüsünün tahliye tarihinden itibaren en geç 1 yıl içinde çek bedelinin ödenmeyen kısmının onda birini ödemesi zorunluluğu getirildi. Yüzde onluk tutar infazın durdurulmasından itibaren 1 yıl içinde ödenmez veya bir şekilde ödenemezse, alacaklının şikâyeti üzerine hükmün infazına devam ediliyor ve karşılıksız çek hükümlüsü yeniden cezaevine girebiliyor.

Mahkemenin hapis cezasını tamamıyla ortadan kaldırılmasına karar verilebilmesi için ise 1 yıllık sürenin sonunda çek bedelinin kalan yüzde doksanlık kısmını 30 ayda on beş taksitle ödemesi gerekiyor, iki taksit ödenmemesi durumunda ise hükmün infazına yine devam ediliyor.

Reşat KARAGÖZ
CHP Amasya Milletvekili

Tüm dünyayla birlikte ülkemizde 'de baş gösteren Pandeminin ekonomik etkilerini azaltmak için getirilen düzenleme karşılıksız çekten mağdur olan esnafın o dönem için bir yıl nefes almasını sağlamış gözükse de, ekonominin dip yaptığı bu günlerde işleri bozulan binlerce esnafın da karşılıksız çek mağduriyetine dahil olduğu bilinmektedir. Çekleri yazılan ve çek bedelini ödeyemeyen binlerce esnaftan bir de devlet çek bedeli kadar adli para cezası istemekte. Ödeyemediği takdirde hapse girmekteler. Böyle bir durum ekonominin dengelerini altüst ettiği gibi, kimseye de bir fayda sağlamamaktadır.

Yüklü tutardaki çekler nedeniyle beş yıla kadar hapis cezası verilen 250 bin dosyadaki iyiniyetli mağdurların ve ailelerinin feryatlarını duymanın zamanı geldi. Hakkında ceza verilen çoğu kişi, aynı zamanda, başka icra dosyalarında alacaklı durumunda. Yani aynı kişi alacağını tahsil edemediği için borcunu ödeyemiyor ve karşılıksız çekten dolayı hapis cezası alıyor. Sonu gelmeyen bir kısır döngüde binlerce ailenin yıkıldığı binlercesinin dağıldığı bir o kadarı da mağdur olmuş durumdalar.

Karşılıksız çeki uzun süreli hapis cezasıyla cezalandırmanın herhangi bir caydırıcılığı yok. Her geçen gün karşılıksız çek sayısı artıyor. Karşılıksız çeki hapis cezasının 2016 yılında geldiği ve mahkemelerdeki yargılama süresi dikkate alındığında, binlerce ceza dosyası kesinleşti.

Reşat KARAGÖZ
CHP Amasya Milletvekili

Hiç bir suç ve o suça yüklenen ceza, onu yaratan şartlardan ayrı düşünülemez. Hiçbir ticaret erbabı, hiçbir esnaf çekinin yazılmasını istemez. Herkes çekini ödeyebilmek, ticari itibarını korumak ve geliştirmek ister.

Kişileri hapis cezası vermek; faaliyetlerini, kazanç sağlama ve borçlarını ödeyebilme imkanlarını ortadan kaldırmaktan başka bir işe yaramadığı kesin. Bugün çek, senet gibi itibarını kaybetmiş bir kıymetli evrak haline gelmiş durumdadır. Vadeli çek uygulamasına bir an önce son verilmeli veya Türk Ticaret Kanunundaki gibi vadeye 60 gün sınırı getirilmesi, karekodlu çek kullanımı zorunluluktur.

Geçici önlemler yerine dünyada başka bir örneği olmayan karşılıksız çeke hapis cezası uygulaması bir an önce kaldırılmalı ve yaklaşmakta olan dip dalgası önlenmeli. En azından içinde bulunduğumuz ekonomik buhran değerlendirilerek iş işten geçmeden 5941 sayılı Çek Kanununda yapılacak bir düzenlemeyle cezaevine girecek olan binlerce esnafa yeni bir imkân sağlanmalı ve hükümlerin infazı durdurulmalıdır.

Yukarıda açıklamaya çalıştığım nedenlerden dolayı başta alacağını alamamış olmaktan kaynaklı pek çok sebepten çeki karşılıksız çıkan vatandaşlarımızın yaşadığı sorunların tespit edilmek suretiyle, alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması önem arz etmektedir.

Reşat KARAGÖZ
CHP Amasya Milletvekili

..... Sayılı Önergesinin İmza Çizelgesi

Sıra No	Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
1	Rahmi Askin Tüpeki	İzmir	
2	Tolun ÖZCAN	DÜZCE MV.	
3	Tekin BINGÖL	ANKARA	
4	Neil GİLER	Kocaeli	
5	Muzafer Selen	Adana	
6	1229 / AKBUĞUT	Burdur	
7	Yunus Emre	İstanbul	
8	Dr. İlhan Özen AYAN	Tekirdağ	
9	Baris BEKTAŞ	Konya	
10	Nurhayat A. Kayaoglu	Bursa	
11	Turan Taşkın ÖZER	İSTANBUL	
12	M. LAS KARAR	Sivas MV	
13	Ulku Gökçören	Eskişehir MV.	
14	Gözem ÖZCAN	Muş MV.	
15	Orhan SARILAR	Bursa MV.	
16	Özgehan Dönmez	Adana	
17	Orhan Sener	Adana	
18	Ali KARAOĞA	USAK	
19	Mehmet R. ÖZAN	Göğelen Mh.	
20	Adnan Şenem AMIKULU	Diyadin	

Tel.: 0312 420 52 04

Faks: 0312 420 20 31

e-posta: resat.karagoz@tbmm.gov.tr

Adres: TBMM Halkla İlişkiler Binası Zemin Kat E-Z04 Çankaya-ANKARA

